

Herning
Kommune

Budget 2016

GENEREL DEL

MÅL, OVERSIGTER OG BEMÆRKNINGER

Indholdsfortegnelse

Side

GENEREL DEL

Forord.....	5
Generelle bemærkninger.....	7
Økonomisk politik	35
Bevillingsregler.....	39
Resultatopgørelse	43
Hovedoversigt til budget.....	45
Sammendrag af budget.....	47
Tværgående artsoversigt til budget	49

Et samlet byråd i Herning Kommune står bag Budget 2016.

Forliget bekræfter, at Herning Kommunes økonomi grundlæggende er sund og robust. Vedtagelsen af mulighedskataloget i foråret 2015 har skabt et økonomisk afsæt for kommunen, som skaber rum til de nødvendige anlægsinvesteringer og offensive initiativer i årene, der kommer.

Dermed kan Herning Kommune fortsat være det midt- og vestjyske lokomotiv. Herning Kommune er – og skal fortsat være - et godt sted at bo, arbejde, uddanne sig og drive virksomhed. Kort sagt: Et godt sted at leve.

Budget 2016 sætter en række store anlægsprojekter i gang. Der er sat penge af til at bygge nye daginstitutioner, og samtidig investeres i en ansigtsløftning af sportskomplekset i Holing. Det er projekter, som der fra starten af byrådsperioden har været politisk enighed om at prioritere.

Kommunes skatteprocent og grundskyldspromille er uændret 24,9 og 20,53.

Du kan læse mere om hvilke planer, mål og visioner, der er i Herning Kommune, i budgettet.

Budgetdokumentet er struktureret på følgende vis:

- De hvide sider giver et overordnet indblik for dem, der har behov for generel viden om budgettet.
- De farvede sider giver udvalg for udvalg (farvemæssigt adskilt), serviceområde for serviceområde mulighed for at gå mere i detaljen og er for dem, der har behov for specifik viden om de enkelte områder.

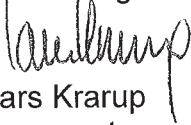
Hvert serviceområde er beskrevet med følgende indhold:

- Målformuleringer (udfordringer, fokusområder og politiske årsmål)
- Driftsbemærkninger
- Bevillingsoversigt

Herudover består budgetmaterialet af en investeringsoversigt og en takstoversigt.

God læselyst.

Med venlig hilsen

Lars Krarup
Borgmester

Erik Hattens
Kommunaldirektør

GENERELLE BEMÆRKNINGER

1. Resume

Budgettet for 2016 blev vedtaget af Byrådet tirsdag den 6. oktober 2015. Skatteprocenten blev fastsat til 24,9. Grundskyldspromillen blev fastsat til 5,73 for landbrug og lignende og 20,53 for øvrige ejendomme. Dækningsafgift af offentlige ejendomme blev fastsat til 10,265 promille af grundværdierne og 8,750 promille af forskelsværdien – alle uændrede i forhold til 2015. Herning kommune har valgt at benytte sig af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2016 vedr. indkomstskatten.

Budgettet for 2016 samt overslagsårene 2017-2019 viser et forventet samlet likviditetsunderskud på 44,2 mio. kr. Isoleret set for 2016 budgetteres der med et likviditetsunderskud på 7,0 mio. kr.

Resultatet for det skattefinansierede område (excl. renovation) viser i budgetperioden et samlet kassetræk på 31,7 mio. kr.

RESULTATET AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE:

På indtægtssiden udgør indtægterne 5.056,7 mio. kr. fra skatter, statstilskud og generelle tilskud fratrukket udviklingsbidrag til regionerne. Der er netto renteindtægter på 6,5 mio. kr. Der er budgetteret med låneoptagelse til energirenoveringsprojekter med 6,0 mio. kr. De samlede indtægter – ekskl. brugerbetaling – udgør således 5.069,2 mio. kr.

På udgiftssiden udgør driftsudgifterne 4.835,6 mio. kr., anlægsudgifterne 200,9 mio. kr., samt jordforsyningen en nettoindtægt på 1,5 mio. kr. Diverse finansforskydninger inkl. afdrag på lån udgør 37,7 mio. kr. Budgettets samlede udgifter udgør således 5.072,7 mio. kr.

Tallene er specificeret i tabellen nedenfor.

1.000 i løbende priser	Budget 2016	Budgetoverslag		
		2017	2018	2019
A Generelle indtægter:				
Skatteindtægter	-3.629.850	-3.734.901	-3.842.282	-3.957.734
Tilskud og udligning	-1.438.046	-1.371.281	-1.309.843	-1.234.679
Udviklingsbidrag til regionerne	11.252	11.521	11.805	12.096
Generelle indtægter i alt	-5.056.644	-5.094.661	-5.140.320	-5.180.317
B Renter og afdrag:				
Renter (netto)	-6.550	-7.441	-7.289	-7.193
Afdrag på optagne lån	46.959	47.963	49.850	50.947
Renter og afdrag i alt	40.409	40.522	42.561	43.754
C Driftsudgifter:				
Serviceudgifter	3.379.672	3.324.462	3.306.442	3.305.424
Overførselsudgifter	1.082.094	1.101.346	1.103.521	1.108.116
Udgifter til forsikrede ledige	141.888	141.888	141.888	141.888
Aktivitetsbestemt medfinansiering	279.616	279.661	280.020	280.020
Refusion fra den centrale refusionsordning	-19.522	-19.522	-19.521	-19.521
Drift af ældreboliger	-28.218	-28.218	-28.218	-28.218
PL-reguleringer	0	82.507	174.306	263.009
Driftsudgifter i alt	4.835.530	4.882.124	4.958.438	5.050.718
D Anlæg m.v.:				
Anlæg excl. jordforsyning	200.868	173.995	113.975	104.951
Jordforsyningen	-1.529	-13.865	5.570	174
Låneoptagelse	-6.000	-10.000	-10.000	-10.000
Diverse finansforskydninger	-9.239	24.352	23.128	23.121
Anlæg m.v. i alt	184.100	174.482	132.673	118.246
Ændring i likvide aktiver (A-B-C-D)	3.395	2.467	-6.648	32.401
E Renovation i alt	3.584	4.732	7.425	-3.179
Ændring i likvide aktiver (A:E)	6.979	7.199	777	29.222

- foran beløbet = tilgang af likvide aktiver

2. Forudsætninger for budgettet

Pris- og lønfremskrivning

Herning Kommune anvender som udgangspunkt KL's skøn for løn- og prisudviklingen på landsplan, når pris- og lønudviklingen for de kommende år skal vurderes. I lighed med tidligere år fremskrives der ikke på art 2 samt arterne 4.0, 4.5 og 4.9. Dog fremskrives kontaktlige forhold.

Pris- og lønskønnet i rammerne – KL's skøn af juli 2015

Rammeudmeldingerne for 2016-2019 er udmeldt i 2016 løn- og prisniveau. I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2015 vedr. budgetåret 2016 forventedes en samlet pris- og lønstigning på 2,0 %. Skønnet for lønudviklingen var på 2,0 %, medens prisudviklingen skønnedes til 1,89 %. KL's skøn primo juli 2015 er en udvikling i lønninger på 1,62 % og en prisudvikling på 1,67 %.

Sammenvejet forudsættes en pris- og lønstigning på 1,6 %.

Tabel 2.1: Pris- og lønskøn 2015-2016

	Sammenvejet	Heraf løn	Heraf priser
Indarbejdet i B16	2,00 %	2,00 %	1,89 %
KL juli 2015	1,60 %	1,62 %	1,67 %
Ændringer	-0,40 %	-0,38 %	-0,22 %

Der er i tabellen redegjort for, hvilken økonomisk betydning løn- og prisregulering har.

Demografiske betingelser

Udviklingen i befolkningstal

Befolkningsprognose De befolkningsforskydninger, som vi kan forvente i de kommende årtier, indebærer nogle betydelige udfordringer.

I løbet af de næste 30-40 år vil der ske en betydelig stigning i antallet af ældre samtidig med, at antallet af personer i de erhvervsaktive aldre vil ligge næsten stabil. Som følge af tilbagetrækningsreformen, hvor pensionsalderen og efterlønsalderen øges over tid i takt med en forventet stigende levealder, vurderes der ikke som tidligere et fald i antallet af personer i de erhvervsaktive aldre.

Disse demografiske forskydninger vil medføre et pres på de offentlige finanser i form af stigende udgifter til f.eks. folkepension, plejehjem og sundhedsvæsenet. Modsat vil den demografiske tendens med et stigende antal ældre isoleret set trække i retning af et stigende skatteprovenu fra beskatning af pensionsudbetalinger pga. en markant stigning i udbetalingerne i løbet af de kommende årtier.

Udviklingen i befolkningstallet og befolkningssammensætningen har, som det fremgår, afgørende betydning for kommunens udvikling i udgifter og indtægter. Den godkendte befolkningsprognose for 2014-2026 for Herning Kommune indgår derfor som et vigtigt element i kommunens planlægning og budgetlægning på eksempelvis dagtilbudsområdet, skoleområdet og ældreområdet.

Aldersfordelingen af kommunens befolkning er afgørende for den forventede efterspørgsel efter børnepasning i kommunens dagtilbud, antal elever, der kan forventes i kommunens skoler og antal ældre, som efterspørger hjælp fra kommunen m.m. Herning Kommunes planlægning på dagtilbudsområdet, skoleprognose og plejeboligplaner baseres således på befolkningsprognosen. Boligforsyningsplanen indgår som forudsætningsmateriale for befolkningsprognosen, byggemodningsplan og andre temaplaner.

Udviklingen i antallet af erhvervsaktive borgere er bestemmende for skatteindtægterne og forsørgerbyrden. Aldersfordelingen af befolkningen og en række socioøkonomiske faktorer indgår herudover i bloktilskudsberegningerne i det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

Befolkningstallet i Herning Kommune udgjorde 86.864 pr. 1. januar 2015. I den godkendte befolkningsprognose fra ultimo 2013 forventes befolkningstallet i Herning Kommune at stige til 92.818 indbyggere pr. 1. januar 2026. Den forventede stigning fra 2015-2026 fremgår af nedenstående tabel. Befolkningstallene er justeret med den befolkningsudvikling, der var gældende pr. 1. januar 2015. Dette bidrager til et mere opdateret billede af befolkningsudviklingen i Herning Kommune. En ny befolkningsprognose bliver udarbejdet i 2016.

Tabel 2.2: Befolkningsudvikling i udvalgte aldersklasser

	2015	2016	2017	2018	2019	2026	Ændring fra 2015-2019		Aldersfordeling ift. samlet befolkning	
							Antal	Procent	2015	2019
0-2 år	2780	2817	2863	2895	2925	3137	145	5,21%	3,20%	3,30%
3-5 år	3092	3032	2963	2957	2996	3233	-96	-3,10%	3,56%	3,38%
6-16 år	12313	12237	12195	12111	12011	11911	-302	-2,45%	14,18%	13,55%
17-24 år	9199	9153	9114	9137	9151	9167	-48	-0,52%	10,59%	10,33%
25-39 år	14896	14891	14976	15006	15071	16006	175	1,17%	17,15%	17,01%
40-59 år	23867	23997	24046	24124	24177	23797	310	1,30%	27,48%	27,28%
60-64 år	5174	5137	5188	5240	5208	5780	34	0,65%	5,96%	5,88%
65-74 år	9210	9438	9549	9616	9717	9587	507	5,51%	10,60%	10,97%
75-84 år	4649	4798	4976	5214	5468	7320	819	17,62%	5,35%	6,17%
85+ år	1684	1724	1777	1833	1894	2593	210	12,47%	1,94%	2,14%
Total	86864	87225	87647	88133	88618	92532	1754	2,02%	100,00%	100,00%

Stigningen i befolkningstallet dækker over forskelle i udviklingen i de enkelte aldersklasser i budgetperioden fra 2016 til 2019.

Flere 0-5-årige og færre 6-16-årige

Der forventes en lille stigning i antallet af 0-5-årige og et tilsvarende lille fald i antallet af 6-16-årige.

Lidt flere erhvervsaktive

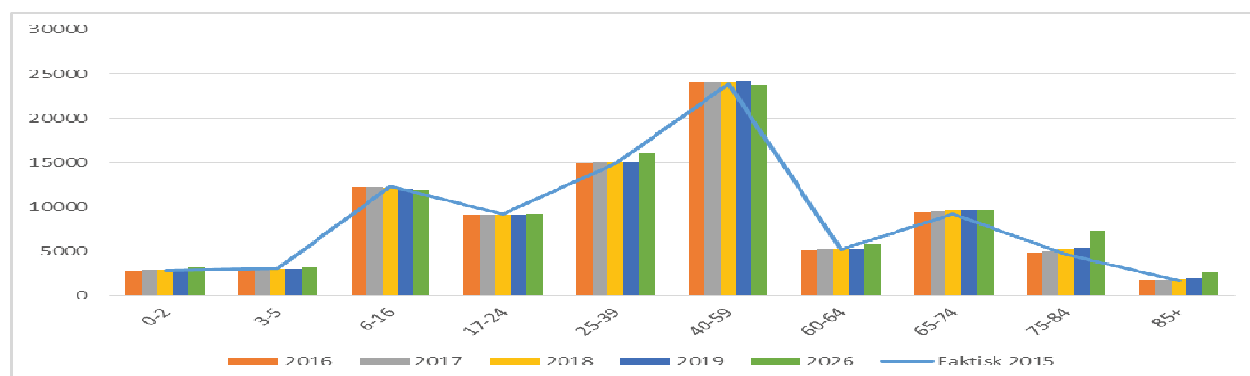
Det samlede antal indbyggere i de erhvervsaktive aldre forventes at være svagt stigende

Væsentligt flere ældre

Der forventes stor vækst i befolkningen over 60 år. Stigningen er særlig markant for gruppen af 75+ årige. Som følge af tilbagetrækningsreformen, hvor pensionsalderen øget i takt med en forventet stigende levealder, vil forsørgerbyrden øges, men ikke så markant som hidtidig forventet.

Udviklingen i befolkningssammensætningen i Herning Kommune fra 2015-2026 er illustreret i nedenstående figur:

Figur 2.3: Udvikling i befolkningssammensætningen i Herning 2015-2026

Befolkningsprognosen har indflydelse på budgettet, idet der reguleres for stigning og fald i befolkningsantallet på børne- og ældreområdet.

Tabel 2.4: Demografireguleringer indarbejdet i budgetforslaget

1.000 kr. netto i løbende priser	Budget 2016	Budgetoverslag		
		2017	2018	2019
Dagtilbud for børn	-4.170	-4.158	-4.158	-2.401
Folkeskoleområdet	-6.709	-6.709	-6.709	-6.158
Ældreområdet	479	479	479	5.354
Skatter i alt	-10.400	-10.388	-10.388	-3.205

Demografireguleringerne vedrørende fri- og efterskoler opgøres først ultimo 2015 og indarbejdes i budgettet i forbindelse med den første politiske budgetopfølgning i 2016.

Aftale om kommunernes økonomi for 2016

Hovedresultaterne i økonomiaftalen 2016

Der er den 3. juli 2015 indgået aftale om kommunernes økonomiske ramme for 2016. Aftalen blev indgået efter et kort forhandlingsforløb efter at den nye regering var tiltrådt.

Der er tale om en meget kort, teknisk aftale, der primært omhandler de økonomiske rammer og krav til den kommunale økonomi for 2016 og frem. Aftalen har således ikke meget (fag-)politisk indhold. Det eneste politiske emne, der ud over økonomien bliver berørt, er "det nære sundhedsvæsen".

Omprioriteringsbidrag på 1 pct. årligt

Ifølge aftalen stiller de stramme økonomiske rammer også i de kommende år krav til en effektiv offentlig sektor. Løbende effektivisering er en central målsætning for både regeringen og kommunerne. Det er et lokalt ansvar at sikre de nødvendige effektiviseringer, hvorfor regeringen vil understøtte kommunernes frihed til at tilrettelægge effektiviseringer efter lokale forhold.

Med aftalen indføres et årligt omprioriteringsbidrag i kommunerne på 1 pct. de kommende fire år (2016 til 2019). Det svarer til ca. 2,4 mia. kr. i 2016.

Regeringen har tilkendegivet, at de frigjorte midler vil blive udmøntet hen over regeringsperioden til prioriterede indsatser, herunder til bl.a. sundhed, ældre og tryghed.

Regeringen og KL er enige om, at det er afgørende, at omprioriteringsbidraget i så fald omfatter hele den offentlige sektor. Regeringen har klart tilkendegivet, at den vil prioritere sundhed. De årlige omprioriteringsbidrag forudsættes hvert år genudmøntet i de årlige økonomiforhandlinger og finanslovforhandlinger.

Omprioriteringsbidraget minder således i sin udformning om den tidligere "Moderniseringsaftale". Dog med den væsentlige forskel, at mens Moderniseringsaftalen "omfordelte" inden for kommunernes egen ramme, så er der med omprioriteringsbidraget lagt op til, at der omfordeles mellem kommuner, regioner og stat.

Rammerne for 2016

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne allerede er langt i budgetlægningen for 2016. Der er derfor enighed om at sikre hensigtsmæssige rammer for kommunernes realisering af omprioriteringsbidraget over de kommende år.

Regeringen og KL er enige om, at der tilbageføres 1,9 mia. kr. til kommunerne i 2016 til prioriterede indsatser på de borgernære serviceområder, herunder ældre, børn og folkeskole. Kommunernes service-ramme vil dermed udgøre 237,4 mia. kr. i 2016 inklusive en omlægning af ældremilliarden fra finanslovs-aftalen for 2014 til bloktilskuddet fra 2016.

Regeringen og KL er enige om, at kommunernes investeringer i 2016 (anlæg) udgør 16,6 mia. kr. (mod 17,5 mia. kr. i 2015 og 18,5 mia. kr. i 2014). Der udmøntes 2 mia. kr. fra Kvalitetsfonden ligesom sidste år. Der er enighed om, at kommunerne foretager en gensidig koordinering af budgetterne med henblik på at sikre, at kommunernes anlægsbudgetter er i overensstemmelse hermed.

Regeringen og KL er enige om, at der fastsættes et ekstraordinært finansieringstilskud på 3½ mia. kr. i 2016, hvoraf 2 mia. kr. fordeles på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår.

Regeringen vil arbejde for, at prioriteringer af de kommunale velfærdsområder ikke sker i form af puljer eller med bindinger på kommunernes muligheder for at prioritere.

Regeringen og KL vil i september 2015 drøfte konkrete forslag til markante regelforenklinger mv., der giver kommunerne de fornødne styrings- og prioriteringsmuligheder, herunder bl.a. liberalisering af planloven samt forenkling af beskæftigelseslovgivningen mv.

Det nære sundhedsvæsen

En fremtidig effektiv ressourceudnyttelse på sundhedsområdet kræver et sammenhængende sundhedsvæsen, hvor almen praksis og kommunerne har mulighed for at aflaste sygehusvæsenet. De nære sundhedstilbud bør tilpasses til den nye sygehusstruktur, så overbelægninger på de medicinske afdelinger undgås. Det er således afgørende, at færdigbehandlede patienter hurtigt kommer tilbage til hverdagen. Der skal endvidere skabes bedre sammenhæng mellem sundhedsområdet og øvrige velfærdsområder, såsom social-, ældre- og beskæftigelsesområdet.

Regeringen og KL er enige om, at der sammen med Danske Regioner igangsættes et udvalgsarbejde, som skal udarbejde en samlet plan for udbygning af det nære sundhedsvæsen.

Øvrige elementer i økonomiaftalen

Der er forudsat en uændret kommunal skattefastsættelse for kommunerne under ét. Der er dog enighed om, at nogle kommuner skal have mulighed for at hæve skatten i 2016 inden for en ramme på 200 mio. kr. Forudsætningen herfor er, at andre kommuner sætter skatten tilsvarende ned, ellers vil der ske modregning i bloktilskuddet, jf. sanktionslovgivningen.

Ligeledes er 3 mia. kr. af bloktilskuddet betinget af kommunernes overholdelse af den samlede servicerramme i 2016, jf. sanktionslovgivningen.

3. Indtægter

Herning Kommunes indtægter på det skattefinansierede område består primært af skatter og tilskud fra staten – det såkaldte bloktilskud. På driftssiden er der bl.a. indtægter fra børnepasning, betaling for mad-service og øvrige mindre brugerbetalingsområder. På anlægssiden stammer de største indtægter fra salg af grunde og ejendomme.

Skatter

Skatterne består af indkomstskat, dødsbøbeskatning, selskabsskat, grundskyld og dækningsafgift af offentlige ejendomme.

Der er i budget 2016 valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Det garanterede udskrivningsgrundlag for 2016 er beregnet ud fra hver enkelt kommunes udskrivningsgrundlag for 2013 som opgjort ved den endelige majafregning for indkomståret 2013 korrigeret for større lovændringer siden 2013. Derefter opgøres garantiprocenten som væksten fra det korrigerede udskrivningsgrundlag i 2013 til det skønnede niveau i 2016. Garantiprocenten for 2016 er fastsat til 10,0 %.

Skatteindtægterne består af følgende poster:

Tabel 3.1: Sammensætning af skatteindtægter 2016-2019

1.000 kr. netto i løbende priser	Budget 2016	Budgetoverslag		
		2017	2018	2019
Indkomstskat	-3.286.716	-3.372.300	-3.465.024	-3.561.781
Afregning vedr. det skrå skatteloft	276	282	289	296
Dødsbøbeskatning	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Selskabsskat	-71.066	-77.675	-80.161	-83.207
Grundskyld øvrige ejendomme	-213.359	-222.933	-232.519	-244.842
Grundskyld produktionsjord	-18.405	-19.003	-19.820	-20.871
Dækningsafgift af off.ejendomme	-15.367	-16.340	-17.059	-18.015
Forskelsværdier	-23.213	-24.932	-25.988	-27.314
Skatter i alt	-3.629.850	-3.734.901	-3.842.282	-3.957.734

Indtægterne for årene 2017-2019 tager udgangspunkt i KL's budgetlægningsmodel samt SKATs forventninger til udviklingen i indkomstgrundlaget/udskrivningsniveauet.

Tabel 3.2: Udskrivningsgrundlag og grundskyldspromille

1.000 kr. netto i løbende priser	Budget 2016	Budgetoverslag		
		2017	2018	2019
Udskrivningsgrundlag, indkomstskat:				
Statsgaranteret udskrivningsgrundlag	13.199,7			
Skøn over udskrivningsgrundlag - statsgaranti		13.543,4	13.915,8	14.304,3
Skatteprocent	24,9	24,9	24,9	24,9
Forudsat stigningsprocent		2,60	2,74	2,79
Afgiftspligtige grundværdier:				
Øvrige grunde	13.604,5	14.216,7	14.842,3	15.673,5
Produktionsjord	10.392,5	10.860,2	11.338,1	11.973,0
Grundskyldspromille - produktion	3.212,0	3.356,5	3.504,2	3.770,5
Grundskyldspromille - øvrige	5,73	5,73	5,73	5,73
Dækningsafgift offentlige ejendomme	20,53	20,53	20,53	20,53
Promille for off. ejendomme	1.523,3	1.591,8	1.661,9	1.755,0
Forskelsværdier	10,265	10,265	10,265	10,265
Promille for forskelsværdier	2.652,9	2.849,2	2.970,3	3.121,8
Forudsat stigningsprocent	8,75	8,75	8,75	8,75
		4,5	4,4	5,6

Tabellen viser det anvendte udskrivningsgrundlag for indkomstskat og afgiftspligtige grundværdier.

Tabel 3.3: Statsgaranti contra selvbudgettering i 2016-2019

Statsgaranti -1.000 kr.	2016	2017	2018	2019
Antal indbyggere	87.224	87.653	87.894	87.962
Skatter	3.629,9	3.734,9	3.842,3	3.957,7
Tilskud/udligning	1.400,0	1.284,0	1.229,7	1.164,1
I alt statsgaranti	5.029,9	5.018,9	5.072,0	5.121,8
Selvbudgettering – 1.000 kr.				
Antal indbyggere	87.225	87.647	88.133	88.168
Skatter	3.603,2	3.716,0	3.823,0	3.940,5
Tilskud/udligning	1.428,7	1.301,6	1.247,6	1.180,1
I alt selvbudgettering	5.031,9	5.017,6	5.070,6	5.120,6
Forskel	-2,0	1,3	1,4	1,2

- Foran beløbet betyder større indtægt ved selvbudgettering

Som det fremgår af tabel 3.3 vurderes selvbudgetteringen at give et merprovenu i forhold til statsgarantien på 2,0 mio. kr. i 2016. Da der kun forventes et merprovenu på ca. 2,0 mio. kr. ved selvbudgettering, vælges budgetsikkerheden ved at anvende det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Til budget 2016 har 5 kommuner valgt at selvbudgettere.

Det skrå skatteloft

Kommunen skal medfinansiere det skrå skatteloft, hvis kommunen har sat eller sætter skatten op i forhold til niveauet 2007, og hvis udskrivningsprocenten overstiger grænsen på den aktuelle medfinansieringsgrænse på 24,87 pct. Begge de nævnte betingelser skal være opfyldt samtidigt for, at en kommune kan blive omfattet af medfinansieringen af det skrå skatteloft. Herning kommune er omfattet af medfinansieringen af det skrå skatteloft.

Ejendomsskatter

Folketinget har i december 2014 vedtaget en ændring af vurderingsloven, som bl.a. indebærer at SKAT ikke foretager nye vurderinger, men at 2011-vurderingen videreføres til 2017 og 2012-vurderingen videreføres til 2018.

Ændringen indebærer, at boligejerne i 2016 og 2017 skal betale grundskyld af en lavere ejendomsvurdering end ellers. Det har dog kun betydning for de anslået godt 10 % af boligejerne, hvor grundskatteloftet ikke i dag er lavere end SKAT's ejendomsvurdering. De øvrige 90 % af boligejerne, som betaler grundskyld af deres af deres grundskatteloftsværdi vil fortsat opleve, at grundskylden stiger med reguleringsprocenten.

Mindre provenuet medvirker til et øget bloktilskud, som dog ikke fordeles ligeligt mellem kommunerne, idet der tages hensyn til de kommuner, hvor boligejerne betaler grundskyld af ejendomsvurderingen og ikke af loftet.

Lovændringen vurderes at have minimal betydning for Herning kommune, idet langt de fleste ejendomme er omfattet af grundskatteloftet.

Regeringen har i forbindelse med skattestoppet lagt et loft over, hvor meget den kommunale ejendomsskat kan stige fra år til år. Loftet bliver reguleret med reguleringsprocenten, som udgør den skønnede stigning i udskrivningsgrundlaget på landsplan plus 3 procentpoint dog maksimalt 7 procent.

Reguleringsprocenten for 2014-2016 ligger fast, mens de øvrige endnu er et skøn.

Tabel 3.4: Reguleringsprocent for perioden 2014-2019

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Reguleringsprocent	6,3	6,4	6,6	6,0	5,9	6,0
Skønnet landsudvikling	5,9	4,8	4,9	4,5	4,4	5,6

Tabel 3.4 viser den skønnede udvikling i reguleringsprocenten samt den skønnede udvikling i grundværdierne på landsplan.

De budgetterede afgiftspligtige grundværdier er på landsplan vokset med knap 5 pct. i 2015 sammenlignet med budgetterne for 2014. For Herning kommunes vedkommende er grundværdierne vokset med 5,1 pct. Det er lavere end reguleringsprocenten på 6,4. Fra 2013 til 2014 var grundværdiernes vækst tættere på reguleringsprocenten. Forskellen må tilskrives ændringen af vurderingsloven, hvor en del ejendomme får et nedslag i den offentlige ejendomsvurdering.

KL skønner på den baggrund, at grundværdierne også i de kommende år på landsplan vil stige med mindre end reguleringsprocenten, men at forskellen vil indsnævres i 2019, hvor et nyt vurderingssystem forventes at være taget i brug.

Det forventes at tilbagebetaling af ejendomsskat for tidligere skatteår som følge af ændrede ejendomsvurderinger og/eller gamle systemfejl i beregningen af skatteloftet, særligt ved fradrag for forbedringer vil blive afsluttet i 2015.

Dækningsafgift

Den kommunale dækningsafgift kan opkræves af dels offentlige ejendomme dels visse erhvervsjendomme. Der opkræves i Herning Kommune alene dækningsafgift af offentlige ejendomme. Dækningsafgiften udskrives på grundlag af grundværdi samt forskelsværdi (bygningstværdi). De afgiftspligtige grundtværdier vedr. dækningsafgiften udgør 1.523,3 mio. kr., og 2.652,9 mio. kr. vedr. forskelsværdierne. Det forudsættes, at der fortsat opkræves 10,265 promille i dækningsafgift og 8,75 promille i forskelsværdier. Dækningsafgiften af offentlige ejendomme er i den foreløbige opgørelse for 2016 budgetteret til en indtægt på 38,9 mio. kr.

Selskabsskatter

Skattepligtig selskabsindkomst er siden indkomståret 2007 blevet beskattet med 25 pct., hvor kommunerne modtager 13,41 pct. af provenuet.

Med vækstplanen fra april 2013 er det besluttet at selskabsskattesatsen skal nedsættes fra 25 pct. i 2013 til 22,0 pct. i 2017. For at modvirke at kommunerne mister provenu, øges kommunernes andel af selskabsskatten frem mod 2017, således at kommunernes andel alt andet lige forbliver uændret.

Tabel 3.5: Indfasning af ændringer i selskabsskatten

År	2013	2014	2015	2016	2017
Selskabsskattesats	25,00	24,50	23,50	22,00	22,00
Kommunernes andel	13,41	13,68	14,27	15,24	15,24

I 2016 afregnes provenuet fra selskabsskat for indkomståret 2013 til kommunerne efter viderefordeling og udligning. Nedsættelsen af selskabsskattesatsen får således først virkning på det kommunale provenu fra 2017. Ændringen er fuldt indfaset i den kommunale økonomi fra 2019, når selskabsskatten for 2016 afregnes.

Godt 1/8 tilfalder den eller de kommuner, hvor selskabet har drevet virksomhed.

For kommunerne under ét kompenseres provenutabet ved et højere balancetilskud. Udligningen af selskabsskat med 50 pct. medvirker desuden til at mindske effekten for den enkelte kommune.

Provenuvurderingen i 2017-2019 er baseret på statslige skøn over væksten i selskabsindkomsterne i 2014, 2015 og 2016.

Tabel 3.6: Udvikling indtægter fra selskabsskatter for perioden 2010-2016

	INDKOMSTÅR						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	BUDGETÅR						
Selskabsskatter i 1.000 kr.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Herning	101.632	63.916	46.926	51.920	48.055	63.289	71.066
Region Midtjylland	1.134.021	962.915	641.935	831.870	999.601	857.950	1.162.108
Hele landet	6.421.044	4.704.414	4.264.827	4.492.072	4.962.123	5.956.037	6.513.247
Indeks 2010 = 100							
Herning	100,0	62,9	46,2	51,1	47,3	62,3	69,9
Region Midtjylland	100,0	84,9	56,6	73,4	88,1	75,7	102,5
Hele landet	100,0	73,3	66,4	70,0	77,3	92,8	101,4

Som det fremgår af tabel 3.6 er indtægterne fra selskabsskat faldet fra 101,6 mio. kr. i 2010 til 48 mio. kr. i 2014. Fra 2015-2016 ses igen en stigning i indtægten. Posten skal ses i lyset af, at der dels foretages en selvstændig udligning vedr. selskabsskat og dels indgår indtægterne ved en afbalancering af balancetilskuddet, som er en del af finansieringen jf. aftalen mellem Regeringen og KL.

Da udligningen - via balancetilskuddet - sker på landsplan, vil logikken tilsige, at i de år hvor Herning kommunes udvikling (2011-2014) er forskellig fra landsgennemsnittet, vil kommunen opleve tab.

Tabel 3.7: Skøn over vækst i selskabsskatter for perioden 2016-2019

År	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Reguleringsprocent	9,35	6,14	4,59	3,88

Tabellen illustrerer KL's forventninger til udviklingen i budgetperioden.

Tilskud og udligning

Tilskuds- og udligningssystemet består af et bloktilskud samt en landsudligning, en hovedstadsudligning og en tilskudsordning for kommuner med højt strukturelt underskud. Herudover udmeldes der separat beskæftigelsestilskud samt visse særlige tilskuds- og udligningsordninger af mindre omfang.

Udligningssystemet forklares nærmere i den følgende "faktaboks".

Tilskud og udligning består af følgende hovedposter:

Tabel 3.8: Tilskud og udligning 2016-2019

1.000. kr. netto i løbende priser	Budget	--Budgetoverslag--		
	2016	2017	2018	2019
Udligning og generelle tilskud	1.039.064	992.905	979.969	956.670
Statstilskud	115.056	131.405	90.738	49.916
Midtvejsregulering af akt.best.medfin.	15.650	15.650	15.650	15.650
Udligning af selskabsskat	13.824	13.607	14.874	15.593
Udligning og tilskud – udlændinge	-11.976	-12.225	-12.550	-12.891
Udviklingsbidrag til regionerne	-11.252	-11.521	-11.805	-12.096
Beskæftigelsestilskud	141.492	144.322	147.208	150.142
Det særlige ældretilskud	24.180	24.645	25.113	25.590
Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud	8.520	8.676	8.841	9.009
Tilskud til styrkelse af likviditeten	84.984	52.500	40.000	25.000
Tilskud til boligsociale områder	5.592	0	0	0
Tilskud til modtagelse og integration	5.500	0	0	0
Midlertidig kompensation refu.omlægn.	-3.840	-204	0	0
Tilskud og udligning i alt	1.426.794	1.359.760	1.298.038	1.222.583

Det skal bemærkes, at beløbet vedr. tilskud og udligning er ekstraordinært stort i 2016. Det skyldes at der jf. økonomaftalen for 2016 er indlagt et ekstra finansieringstilskud på 3,5 mia. kr. på landsplan. Heraf fordeles 1,5 mia. kr. som grundtilskud til alle kommuner og 2 mia. kr. på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår. Det samlede tilskud udgør 85,0 mio. kr. i 2016.

FAKTA

Bloktilskud fordeles efter indbyggertal

Bloktilskud fordeles som hovedregel efter indbyggertal i stedet for beskatningsgrundlag. Hensigten er, at kompensation for nye opgaver i højere grad end tidligere skal afspejle kommunens faktiske udgifter ved de nye opgaver.

Udligningsmetode: Nettoudligning

En kommunes *udligningstilskud* beregnes ud fra kommunens beregnede strukturelle underskud opgjort som forskellen mellem kommunens beregnede udgiftsbehov og kommunens skatteindtægter, beregnet ud fra en gennemsnitlig skatteprocent. Det strukturelle overskud eller underskud viser således, om en kommune er i stand til at finansiere sit udgiftsbehov ved opkrævning af skat med en gennemsnitlig skatteprocent.

En kommunes *udgiftsbehov* opgøres ud fra befolkningens alderssammensætning og den socioøkonomiske struktur i kommunen.

Udligningstilskuddet udgør 61 % (tidligere 58 %) af det beregnede strukturelle underskud. Hvis en kommune har et strukturelt overskud, betales i stedet et udligningsbidrag, som beregnes på samme måde som udligningstilskuddet.

Udligningstilskud til kommuner med højt strukturelt underskud

Ordningen indebærer, at der ydes et udligningstilskud til de kommuner, som har et strukturelt underskud over en vis størrelse. Hvis en kommunes strukturelle underskud pr. indbygger overstiger 96,5 % af det landsgennemsnitlige underskud pr. indbygger, ydes der tilskud til kommunen efter denne bestemmelse. Tilskuddet pr. indbygger udgør 32 % af den del af kommunens strukturelle underskud pr. indbygger, som overstiger ovennævnte grænse på 95 % af det landsgennemsnitlige underskud pr. indbygger. Udgifterne til ordningen finansieres af statens samlede tilskud til kommunerne.

I 2016 udgør tilskuddet på landsplan 5,8 mia. kr.

Ved udmeldingen af generelle tilskud og beskæftigelsestilskud er indarbejdet de foreslåede udligningsændringer, hvilket vil sige tilpasninger i udligningssystemet med et øget udligningsniveau og med den forudsatte overgangsordning i form af en midlertidig kompensationsordning, der begrænser de enkelte kommuners tab og gevinster over en vis størrelse.

Ændringerne er en forhøjelse af det generelle udligningsniveau i landsudligningen fra 58 til 61 pct., en opjustering af grænsen for overudligning. Denne procent forhøjes fra 92 til 93 pct. Desuden en forstærket udligning for kommuner med højt strukturelt underskud, således at grænsen for tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud nedsættes fra 100 til 95 pct. af landsgennemsnittet.

Beløbet for udligning og generelle tilskud vedrører **nettoudligningen**, hvor Herning Kommune modtager et nettoudligningstilskud på 1.039,1 mio. kr. Beløbet beror på en vurdering af udgiftsbehov contra indtægtsmuligheder.

En del af de 1.039,1 mio. kr. vedrører tilskud som ugunstigt stillet kommune. Som ovenfor nævnt er der tale om et tilskud, der udbetales til kommuner med et strukturelt underskud. Herning kommunes tilskud udgør 96,9 mio. kr. i 2016 mod 62,0 mio. kr. i 2015. 63 (56 i 2015) af landets kommuner har i 2016 et strukturelt underskud.

Statstilskuddet udgør 115,1 mio. kr. i 2016.

En del af bloktilskuddet er betinget af, at de kommunale budgetter og regnskaber overholder økonomiaftalen. Puljen andrager fortsat 3 mia. kr. på driftssiden. Det betingede tilskud udbetales først når kommunerne over for ministeren har budgetlagt i overensstemmelse med aftalen.

Selskabsskat

Det kommunale provenu af selskabsskat udlignes i en særskilt udligning af selskabsskat, hvor 50 pct. af forskellen mellem en kommunes provenu af selskabsskat pr. indbygger og landsgennemsnittet udlignes. Det vil sige, at de kommuner, hvor provenuet af selskabsskat pr. indbygger er lavere end landsgennemsnittet, modtager et tilskud pr. indbygger svarende til 50 % af forskellen mellem kommunens provenu pr. indbygger og landsgennemsnittet. Der er budgetlagt med en indtægt på 13,8 mio. kr. i 2016.

Udlændinge

Udligningsordningen vedrørende udlændinge har til formål at udligne kommunernes gennemsnitlige merudgifter i forbindelse med integration, sprogundervisning og sociale udgifter mv. til udlændinge.

Kommunerne finansierer disse ordninger under ét, således at bidraget fordeles i forhold til kommunens folketal. Kommuner med få indvandrere, flygtninge og efterkommere vil således samlet yde et bidrag til ordningen, mens kommuner med mange indvandrere, flygtninge og efterkommere samlet vil modtage et tilskud. Der er budgetlagt med en udgift på 12,0 mio. kr. i 2016.

Udviklingsbidrag

Den enkelte kommune betaler et årligt udviklingsbidrag til finansiering af de regionale udviklingsopgaver i den region, hvori kommunen ligger. Udviklingsbidraget udgør et fast beløb pr. indbygger, og er i 2016 beregnet til 129 kr. pr. indbygger.

For 2016 andrager den samlede udgift 11,3 mio. kr. For overslagsårene er beløbet prisreguleret.

Beskæftigelsestilskud

Kommunerne overtog i 2010 ansvaret for de forsikrede ledige – både hvad angår aktivering og udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge. Udgifterne til ordningen findes på serviceområde 17. Til finansiering af denne udgift modtager kommunen i 2016 et bloktilskud på 141,5 mio. kr. – det såkaldte beskæftigelsestilskud.

Reglerne om beskæftigelsestilskuddets sammensætning findes i § 23 a og b i lov om kommunal udligning og generelle tilskud.

Beskæftigelsestilskuddet består af:

Et grundtilskud, som svarer til den enkelte kommunes samlede tilskud i året to år før tilskudsåret opreguleret til tilskudsårets forventede pris- og lønniveau og som udgangspunkt med en generel regulering for ændringer i love og regler på de områder, der er omfattet af beskæftigelsestilskuddet.

Et merudgiftsbehov, der for kommunerne under ét beregnes som forskellen mellem kommunernes grundtilskud og de skønnede kommunale nettoudgifter for tilskudsåret.

Der udmeldes et foreløbigt beskæftigelsestilskud til kommunerne i året før tilskudsåret. Beskæftigelsestilskuddet midtvejsreguleres i tilskudsåret og efterreguleres året efter tilskudsåret.

Det foreløbige beskæftigelsestilskud for 2016 består af:

Et grundtilskud, opgjort som den enkelte kommunens samlede tilskud for 2014 reguleret for ændringer i love og regler på de områder, der er omfattet af beskæftigelsestilskuddet, samt den forventede pris- og lønudvikling.

Et merudgiftsbehov opgjort som forskellen mellem de skønnede samlede kommunale nettoudgifter for tilskudsåret og grundtilskuddet for 2016. Merudgiftsbehovet er fordelt på kommunerne i forhold til bruttoledigheden for dagpengemodtagere (ledige og aktiverede) i 2014.

Midtvejsreguleringen af beskæftigelsestilskuddet for 2015:

Midtvejsreguleringen af merudgiftsbehovet for 2015 opgøres af forskellen mellem en fornyet beregning af merudgiftsbehovet for 2015 og det oprindeligt beregnede merudgiftsbehov for 2015.

Merudgiftsbehovet for hele landet opgøres som de skønnede kommunale nettoudgifter omfattet af beskæftigelsestilskuddet i 2015 fratrukket grundtilskuddet. Merudgiftsbehovet fordeles på kommunerne i forhold til bruttoledigheden for dagpengemodtagere (ledige og aktiverede samt modtagere af uddannelsesydelse) opgjort i fuldtidspersoner i 2013.

Efterreguleringen af beskæftigelsestilskuddet for 2014:

Efterreguleringen af beskæftigelsestilskuddet for 2014 udgør forskellen mellem en fornyet beregning af beskæftigelsestilskuddet for 2014 og det oprindeligt beregnede beskæftigelsestilskud for 2014 korrigeret for midtvejsreguleringen. Opgørelsen af kommunernes endelige udgifter består af nettoudgifterne til forsikrede ledige i regnskab 2014, jf. bekendtgørelse om efterregulering af det kommunale beskæftigelsestilskud for 2014 m.v.

Merudgiftsbehovet opgøres for den enkelte landsdel som de kommunale nettoudgifter omfattet af beskæftigelsestilskuddet i 2014 for kommunerne inden for landsdelen fratrukket de samme kommuners samlede grundtilskud korrigeret for lov- og regelændringer fra 2012 til 2014. Inden for landsdelen fordeles merudgiftsbehovet på kommunerne i forhold til den enkelte kommunes andel af bruttoledigheden for dagpengemodtagere (ledige, aktiverede og modtagere af uddannelsesydelse) opgjort som fuldtidspersoner i 2012.

Merudgiftsbehovet er fordelt på kommunerne i forhold til bruttoledigheden for dagpengemodtagere (ledige, aktiverede og modtagere af uddannelsesydelse) i 2014.

Tabel 3.9: Udvikling i beskæftigelsestilskuddet og kommunale udgifter 2010-2015

Beskæftigelsestilskud i 1.000 kr.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Grundtilskud	197.592	220.956	197.856	165.348	192.132	158.652
Merudgiftsbehov	-16.212	-29.172	-20.520	-19.776	-36.276	-17.160
Beskæftigelsestilskud i alt	181.380	191.784	177.366	145.572	155.856	141.492
Kommunale udgifter (regnskab)	204.128	222.387	186.425	157.141		
Forskel	-22.748	-30.603	-9.089	-11.569		

Som det fremgår af tabellen har de kommunale udgifter været større end beskæftigelsestilskuddet.

Det særlige ældretilskud

Det særlige ældretilskud omfatter et generelt løft og en styrket kvalitet i ældreplejen og udgør 24,1 mio. kr. Tilskuddet til et generelt løft af ældreplejen blev indført i 2002, og udgør 10,3 mio. kr. i 2016, medens tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen blev indført i 2007, og udgør 13,8 mio. kr. i 2016. Beløbene pristalsre-

guleres hvert år. Det blev givet som et tilskud til et generelt løft af ældreplejen og til en styrket kvalitet i ældreplejen. Tilskuddet fordeles efter en demografisk nøgle for udgiftsbehovet på ældreområdet.

Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud

I regeringsaftalen blev der på landsplan afsat 0,5 mia. kr., som skal anvendes til bedre kvalitet i dagtilbud. Tilskuddet udgør for Herning kommunes vedkommende 8,5 mio. kr.

Ekstraordinært finansieringstilskud

Det indgår i aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2016, at der på landsplan i 2016 ydes et ekstraordinært finansieringstilskud på 3.500 mio. kr.

Tilskuddet fordeles på følgende måde:

- 1,5 mia. kr. fordeles som grundtilskud til alle kommuner fordelt efter indbyggertal.
- 1 mia. kr. fordeles efter indbyggertal til kommuner med et strukturelt underskud pr. indbygger over landsgennemsnittet.
- 1 mia. kr. fordeles efter indbyggertal til kommuner med et beskatningsgrundlag (statsgaranti) under 170.000 kr. pr. indbygger.

Herning kommunes andel af finansieringstilskuddet udgør 85,0 mio. kr. i 2016.

Tilskud til kommuner, som i visse dele af kommunen har en høj andel af borgere med sociale problemer - § 17

Formålet med § 17 - puljen er at styrke kommunernes økonomiske muligheder for at yde en særlig indsats overfor større sociale problemer koncentreret i bestemte dele af kommunen. Ved større sociale problemer forstås det, at der i det specifikke område er en overrepræsentation af borgere med sociale problemer, herunder hjemløse, psykisk syge, misbrug, lav indkomst, høj ledighed, mange på førtidspension og kriminalitetsproblemer. Herning kommune har efter ansøgning modtaget 5,6 mio. kr.

Tilskud til modtagelse og integration af flygtninge

Der er i budgettet indarbejdet et ekstraordinært tilskud på 5,5 mio. kr. i forbindelse med modtagelse og integration af flygtninge.

Midlertidig kompensation vedrørende refusionsomlægningen på serviceområde 17 Forsørgelse og beskæftigelse

Regeringen har genfremsat to lovforslag om reform af refusionssystemet og tilpasninger i udligningssystemet.

Disse lovforslag vil samlet set give anledning til visse byrdefordelingsmæssige forskydninger mellem kommunerne. På den baggrund foreslås endvidere etableret en midlertidig kompensationsordning, der begrænser de enkelte kommuners beregnede tab/gevinster til henholdsvis 0,1 pct. og 0,2 pct. af beskatningsgrundlaget i 2016 og 2017 samt et loft, som yderligere begrænser de absolutte gevinster og tab til 10 mio.kr. i 2016 og til 20 mio. kr. i 2017. Endvidere kan vanskeligt stillede kommuner med tab på refusionsomlægningen efter overgangsordninger ansøge om midler fra særtilskudspuljen, jf. udligningslovens § 16.

Herning kommunes bidrag til ordningen andrager 3,8 mio. kr. i 2016.

Tabel 3.10 Økonomisk virkning af refusionsomlægningen (1.000 kr.)

Beregnet virkning af refusionsomlægningen efter initial udlignings-tilpasning	Beregnet midlertidig kompensati-on for tab/gevinst over 0,10 pct. af be-skatningsgrund-lag	Beregnet midler-tidig kompensati-on for tab/gevinst over 10 mio. kr.	Samlet beregnet virkning (1+2+3) (- = tab)	Samlet beregnet virkning i pct. af beskatnings-grundlaget (+ = tab) (procent)
13.793	-216	-3.576	10.001	-0,07

4. Driftsudgifter

Driftsudgifter er udgifter til drift af institutioner og udførelsen af service for borgere og virksomheder. Det kan for eksempel være undervisning i skolerne, pasning af børn, service overfor ældre og handicappede, forsørgelse af ledige, tilskud til idræts- og kulturelle aktiviteter samt vedligeholdelse og drift af infrastruktur.

Driftsudgifterne opdeles på forskellige serviceområder, og er nærmere beskrevet under de enkelte fagudvalg.

Tabel 4.1: Driftsrammer 2016-2019

1.000. kr. netto i 2016 PL	Budget 2016	Budgetoverslag		
		2017	2018	2019
Serviceudgifter	3.379.672	3.324.462	3.306.442	3.305.424
Udgifter til overførselsindkomster	1.082.094	1.101.346	1.103.521	1.108.116
Dagpenge til forsikrede ledige	119.498	119.498	119.498	119.498
Beskæftigelsesindsats forsikrede ledige	22.390	22.390	22.390	22.390
Aktivitetsbestemt medfinansiering	279.616	279.661	280.020	280.020
Drift af ældreboliger	-28.218	-28.218	-28.218	-28.218
Den centrale refusionsordning	-19.522	-19.522	-19.521	-19.521
Driftsudgifter i alt	4.835.530	4.799.617	4.784.132	4.787.709
Pris- og lønfremskrivning	0	82.507	174.306	263.009
Driftsudgifter i alt	4.835.530	4.882.124	4.958.438	5.050.718

Den samlede drift består af serviceudgifter, udgifter til overførselsindkomster, udgifter til forsikrede ledige, aktivitetsbestemt medfinansiering, drift af ældreboliger samt indtægter fra den centrale refusionsordning.

FAKTA

Serviceudgifterne er defineret som de samlede nettodriftsudgifter på hovedkonto 0-6 fratrukket:

Nettodriftsudgifter på de brugerfinansierede områder

Nettodriftsudgifter til overførsler

Overførselsudgifterne er defineret som følgende funktioner: Erhvervsgrunduddannelser, Daghøjskoler, Introduktionsprogram, -ydelse og repatriering, Personlige tillæg, Før tidspensioner, Sygedagpenge, Sociale formål, Kontant- og uddannelseshjælp, Kontanthjælp vedrørende visse gruppe af flygtninge, Aktiverede kontanthjælpsmodtagere, Boligydelse til pensionister, Boligsikring, Særlig uddannelsesordning og midlertidig arbejdsmarkedsydelsesordning og kontantydelsesordning, Revalidering, Løntilskud til personer i fleksjob, Ressourceforløb, Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats, Seniorjob til personer over 55 år samt Beskæftigelsesordninger.

Nettodriftsudgifter til forsikrede ledige

Indtægter fra den centrale refusionsordning for særligt dyre enkeltsager

Aktivitetsbestemt medfinansiering

Drift af ældreboliger

Serviceudgifter i 2016 jfr. økonomiaftalen

Et tilbagevendende fokuspunkt i økonomiaftalerne mellem KL og Regeringen er udviklingen i de såkaldte **serviceudgifter**.

I forhold til økonomiaftalen må kommunerne i 2016 afholde serviceudgifter på 237,4 mia. kr. (234,6 mia. kr. i 2015). Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT-princippet.

Tabel 4.2: Serviceudgiftsramme 2016

1.000 kr. netto i løbende priser	Budget 2016
Nettodriftsudgifter - hovedkonto 0-6	4.832.030
Forsyningsvirksomheder	3.500
Overførselsudgifter	-1.086.494
Aktivitetsbestemt medfinansiering	-279.616
Ældreboliger	28.218
Den Centrale Refusionsordning	19.522
Dagpenge til forsikrede ledige	-119.498
Besk.indsats for forsikrede ledige	-22.390
Serviceudgifter	3.375.272
Teknisk ramme udmeldt af KL	3.384.549
Forskel	-9.277

Som det fremgår af ovennævnte er der en forskel på 9,3 mio. kr. mellem den tekniske udmeldte ramme og Herning kommunes driftsramme. Det skal bemærkes, at det udelukkende er en teknisk ramme for Herning kommune, og at Regeringens sanktionslovgivning tager udgangspunkt i kommunernes samlede service-ramme.

FAKTA

Sanktionsmekanisme

Aftalen indebærer etablering af en udgiftsmekanisme, der fremadrettet skal sikre, at udgiftsudviklingen i den kommunale økonomi flugter med aftalerne. Udgiftsmekanismen medfører, at en del af bloktilskuddet er gjort betinget (3 mia. kr.), og som kun udløses såfremt kommunerne under ét overholder det aftalte udgiftsniveau både budget- og regnskabsmæssigt.

5. Anlæg

Hovedtallene i anlægsbudgettet for 2016-2019 ses nedenfor. Der henvises i øvrigt til hæftet – ”Investeringsoversigt 2016-2019” hvori de enkelte projekter er nærmere beskrevet.

Af den økonomiske politik fremgår, at værdien af kommunens aktiver skal sikres gennem tilstrækkelig vedligeholdelse, og at anlægsrammen på det skattefinansierede område prioriteres således, at der gives plads for yderligere nytænkning.

Tabel 5.1: Anlægsbudget 2016-2019 på det skattefinansierede område:

1.000 kr. og i PL-2016	2016	2017	2018	2019
Det skattefinansierede område	200.868	170.477	108.196	99.233
Jordforsyningen	-1.529	-13.638	5.397	166
PL-reguleringer	0	3.291	5.952	5.726
I alt	199.339	160.130	119.545	105.125

Regeringen og KL's udmeldte bruttoramme er på 16,6 mia. kr. Der er ikke aftalt sanktionsmulighed for anlægsbudgetterne, men Regeringen og KL er enige om, at kommunerne foretager en gensidig koordinering af budgetterne med henblik på at sikre, at kommunernes budgetter er i overensstemmelse hermed.

Omregnet til Herning-niveau svarer bruttorammen til ca. 249,0 mio. kr. brutto ekskl. ældreboliger. Kommunens nuværende bruttoramme for 2016 udgør 247,4 mio. kr.

6. Renter

Renteindtægterne består næsten udelukkende af renteindtægter af indestående i likvide midler og værdipapirer.

Desuden består posten af renter af kortfristede og langfristede tilgodehavender samt forrentning af materiel fra DRIFT. Disse indtægter er anslået til 4,5 mio. kr.

Renteudgifterne består af renter af lån f.eks. vedrørende renter af lån vedr. daginstitutioner, ældreboliger, lån til kvalitetsfundsprojekter og lignende.

Udgifterne udgør i 2016 ca. 17,2 mio. kr., hvoraf renteudgifter til ældreboligerne udgør ca. 8,6 mio. kr.

I forhold til budget 2015 er der tale om et fald i renteudgifterne. Det skyldes, at der er foretaget en del låneomlægningen, som har medført mindre renteudgifter. Dog modsvares det i overvejende grad at større udgifter til afdrag på optagne lån.

Nedenfor er vist Herning Kommunes forventede renteindtægter og –udgifter:

Table 6.1: Forventede renteindtægter og –udgifter 2016-2019

1.000 kr. – løbende priser	Budget 2016	Budgetoverslag		
		2017	2018	2019
Renteindtægter	-23.730	-23.845	-23.421	-23.037
Renteudgifter	17.180	16.404	16.132	15.844
I alt	-6.550	-7.441	-7.289	-7.193

7. Afdrag på lån, låneoptagelse, gæld m.m.

Tabel 7.1: Afdrag på lån, likviditet m.m. 2016-2019

1.000 kr. – løbende priser	Budget	Budgetoverslag		
	2016	2017	2018	2019
Låneoptagelse	-6.000	-10.000	-10.000	-10.000
Afdrag på optagne lån	46.959	47.963	49.850	50.947
Langfristede tilgodehavender	-10.079	-10.080	-11.296	-11.296
Pantebreve og byfornyelse	-460	-469	-477	-484
Finansforskydninger	1.300	34.901	34.901	34.901
I alt	31.720	62.315	62.978	64.068

Tabel 7.2: Specifikation af låneoptagelse 2016-2019

1.000 kr.	2016	2017	2018	2019
Energirenoveringer/mærkninger	-6.000	0	0	0
Kvalitetsfondsprojekter	0	-10.000	-10.000	-10.000
I alt låneoptagelse	-6.000	-10.000	-10.000	-10.000

Afdrag på optagne lån vedrører blandt andet ældreboliglån, daginstitutioner, plejehjem samt øvrig låneoptagelse.

Langfristede tilgodehavender består indtægter vedr. salg af EGJ Varme (udbetales over en 10 årig periode) samt tilskud til Karup Lufthavn i 2016 og 2017.

I forbindelse med det politiske arbejdsgrundlag til budget 2014-2017 blev det aftalt, at der som min. årligt skal afsættes 25,0 mio. kr. i Udviklingsfonden. Beløbet er nedsat til 20,0 mio. kr. i perioden 2012-2016, idet tillægsbevillingen til "Handlingsplan 2015 – NY VÆKST" skal finansieres af udviklingsfonden. Der er igen fra 2017 indarbejdet et beløb 25,0 mio. kr.

Desuden er der fra 2016 indarbejdet en styrkelse af udviklingsfonden med 11,5 mio. kr. årligt. Beløbet vedr. salg af EGJ Varme.

Tabel 7.3: Opsparing/forbrug – Udviklingsfonden

1.000 kr.	2016	2017	2018	2019
Primo beholdning	36.808	68.308	104.808	141.308
Opsparing jf. politisk aftale	20.000	25.000	25.000	25.000
EGJ Varme	11.500	11.500	11.500	11.500
Ultimo beholdning	68.308	104.808	141.308	177.808

Byrådet besluttede den 16. december 2014 at anvende 150,0 mio. kr. som tilskud til etablering af Time World. Forbruget til dette projekt er ikke indarbejdet i tabel 7.3. Der forventes et lavt forbrug i 2016 mens den resterende udgift forventes ligeligt fordelt i årene 2017-2019.

Nedenfor ses oversigt over Herning Kommunes forventede langfristede gæld for perioden 2015-2019.

Tabel 7.4: Forventet udvikling i den langfristede gæld 2015-2019

Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	2019
Primo	-1.042.546	-1.045.821	-1.014.862	-976.899	-937.049
Afdrag	42.875	46.959	47.963	49.850	50.947
Låneoptagelse	-46.150	-16.000	-10.000	-10.000	-10.000
Ultimo	-1.045.821	-1.014.862	-976.899	-937.049	-896.102

Det fremgår, at gælden med det nuværende budgetforslag forventes at falde fra 1.045,8 mio. kr. i 2015 til 896,1 mio. kr. i 2019.

Tabel 7.5: Forventet udvikling i den langfristede gæld – ekskl. ældreboliger 2015-2019

Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	2019
Primo	-336.904	-292.655	-287.994	-277.033	-265.410
Afdrag	19.849	20.661	20.961	21.623	22.392
Låneoptagelse	24.400	-16.000	-10.000	-10.000	-10.000
Ultimo	-292.655	-287.994	-277.033	-265.410	-253.018

Når der ses bort fra ældreboliglånene falder gælden fra 292,7 mio. kr. i 2015 til 253,0 mio. kr. i 2019.

8. Forsyningsvirksomheder

Forsyningsvirksomhederne omfatter alene renovation. Området finansieres ved brugerbetaling, og skal økonomisk hvile i sig selv over en årrække.

Hovedtallene ses af nedenstående tabel.

Tabel 8.1: Forsyningsvirksomheder – nettodrift og –anlæg

Netto 1.000 kr. Faste priser	Budget 2016	Budgetoverslag		
		2017	2018	2019
Renovation – drift i 2016 PL	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
Renovation – anlæg	7.084	8.157	10.693	548
Pris- og lønregulering til 2016 PL	0	75	232	-227
I alt	3.584	4.732	7.425	-3.179

Det enkelte års nettoresultat reguleres på mellemregningskonti på den finansielle status. Med det foreliggende budget forventes forsyningsvirksomhedernes mellemregningskonti at udvikle sig, som det fremgår af følgende oversigt.

Tabel 8.2: Planlagte investeringer i perioden 2016-2019

1.000 kr.	2016	2017	2018	2019
Udskiftning af affaldsbeholdere	0	7.609	7.609	0
Den Grønne Plads i Sunds	4.000	0	0	0
Nederkærgård – genbrugsplads	2.536	0	2.536	0
Asfaltering af genbrugspladser	548	548	548	548
I alt investering i perioden	7.084	8.157	10.693	548

Tabel 8.3: Forsyningsvirksomhedens mellemregning ultimo året

Netto 1.000 kr.	2015	2016	2017	2018	2019
Primo saldo	-28.045	-27.595	-24.011	-19.279	-11.854
Bevægelse	450	3.584	4.732	7.425	-3.179
Ultimo saldo	-27.595	-24.011	-19.279	-11.854	-15.033

Anm.: - angiver kommunens gæld til forsyningsområdet

Økonomisk politik for Herning Kommune

Den overordnede målsætning for den økonomiske politik er at skabe et grundlag for økonomisk frihed og handlekraft til realisering af ambitionsniveauet for Herning Kommune.

Målsætninger

Politikken indeholder en række langsigtede mål og hensigtserklæringer på såvel kort som langt sigt, der skal føre til fastholdelse og udvikling af en robust økonomi for Herning Kommune.

Effektivisering og planlægning

- Der skal løbende tages de nødvendige skridt til effektiviserings- og rationaliseringsgevinster på baggrund af:
  - a) Udnyttelse af stordriftsfordele
  - b) Organisatoriske – og styringsmæssige tiltag
  - c) Optimering af produktionsmetoder via digitalisering og administrativ forenkling
  - d) Optimering af balancen mellem offentlig leveringspligt og privat ansvar
  - e) Mål for det fremtidige serviceniveau
- For at skabe størst mulig handlefrihed skal den økonomiske planlægning være langsigtet

Balancekrav til resultatopgørelsen

- Der arbejdes med gennemarbejdede flerårsbudgetter, hvor der som minimum er balance over fire år på det skattefinansierede område
- Resultatet af den ordinære drift på det skattefinansierede område skal som minimum kunne dække nettoanlægsudgifter, indskud i Landsbyggefond, afdrag på lån, udviklingsfonden m.v.
- Jordforsyningen skal som udgangspunkt hvile i sig over årene
- Anlægsrammen på det skattefinansierede område prioriteres således, at der gives plads for yderligere nytænkning
- Værdien af kommunens aktiver sikres gennem tilstrækkelig vedligeholdelse

Skatteindtægter og takster

- Udskrivningsprocent og grundskyldspromille søges holdt uændret, medmindre der gennemføres større finansieringsomlægninger på landsplan
- Der indføres ikke dækningsafgift på erhvervsejendomme i perioden 2010 – 2013.
- Der tilstræbes lave og stabile takster på forsyningsområdet samt balance over årene

Lån og kassebeholdning

- Låneoptagelse er som hovedregel ikke et led i den almindelige finansiering af aktiviteter, bortset fra almene kommunale ældreboliger, sanerings- og byfornyelsesopgaver samt energisparende foranstaltninger
- Låneoptagelse herudover kan finde sted efter vurdering i hvert enkelt tilfælde af konkrete anlægsprojekter, byggende på en forretningsmæssig vurdering
- Gældsafvikling vedrørende øvrige lån skal som udgangspunkt ske således, at der altid afdrages mere end der optages
- Kassebeholdningens størrelse skal sikre økonomisk handlefrihed og uafhængighed af indgreb i økonomien (nye opgaver, øgede udgifter, ændret indtægtsgrundlag m.v.)
- Kassebeholdningen kan som udgangspunkt ikke finansiere tillægsbevillinger
- I perioden 2010 – 2013 bliver der hvert år tilført udviklingsfonden minimum 25 mio. kr.
- Styringen af finansielle aktiver og passiver sker indenfor rammerne af den Finansielle Politik for Herning Kommune

Overordnet økonomistyringsmodel

I Herning Kommune er styringsmodellen baseret på et mål - og rammestyringskoncept, hvor styringen sker gennem overordnede målsætninger og økonomiske rammer.

De bærende værdier for styringen er professionalisme, økonomisk sans, god dømmekraft og udfoldelsesfrihed.

- Det budgetmæssige ansvar skal følges af kompetencen til at udmønte de nødvendige handlinger indenfor det pågældende serviceområde. Der er således som udgangspunkt tale om fuld økonomisk og beslutningsmæssig decentralisering
- Som udgangspunkt decentraliseres den økonomiske og beslutningsmæssige kompetence til den enkelte institution for at styrke det lokale driftsansvar
- Der gennemføres to årlige politiske budgetopfølgninger med det for formål, at de nødvendige budgettilpasninger sker rettidigt i forhold til god økonomistyring

- Fagudvalgene har ansvaret for budgetoverholdelse og løbende budgetopfølgning
- Der udarbejdes løbende økonomisk afrapportering til direktionen
- Værdier i budgetprocessen er
  - a) Åbenhed og dialog
  - b) Forudsigelighed og troværdighed
  - a) Rettighed og tid til proces
  - b) Gennemskelighed

BEVILLINGSREGLER

Bevillingsmyndighed

I forbindelse med budgetternes endelige vedtagelse skal følgende regler for årsbudgettets overholdelse fremhæves:

Styrelseslovens § 40: "Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes

Byrådet har bemyndiget Økonomi- og Erhvervsudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling. Bemyndigelsen omfatter alene henholdsvis drift til drift og anlæg til anlæg. Det er endvidere forudsat, at Økonomi- og Erhvervsudvalgets beslutning om tillægsbevilling træffes efter forudgående dialog med de pågældende udvalg.

Bevillingsbinding

Herning Kommunes bevillingsniveau er fastlagt på følgende serviceområder:

<u>Serviceområder</u>	<u>Fagudvalg</u>
1 Byggemodning	Økonomi- og Erhvervsudvalget/ Teknik- og Miljøudvalget
2 Arealerhvervelser/salgsindtægter	Økonomi- og Erhvervsudvalget
3 Kommunale ejendomme	Teknik- og Miljøudvalget / Byplanudvalget
4 Grønne områder	Teknik- og Miljøudvalget
5 Miljøforanstaltninger	Teknik- og Miljøudvalget
7 Renovation	Teknik- og Miljøudvalget

8	Driftsselskaber	Økonomi- og Erhvervsudvalget / Teknik- og Miljøudvalget
9	Trafik	Teknik- og Miljøudvalget / Byplanudvalget
10	Dagtilbud for børn	Børne- og Familieudvalget
11	Idræt og Fritid	Økonomi- og Erhvervsudvalget / Kultur- og Fritidsudvalget
12	Folke- og Ungdomsskoler	Børne- og Familieudvalget
13	Handicap og Psykiatri	Social- og Sundhedsudvalget
14	Bibliotek	Kultur- og Fritidsudvalget
15	Kultur	Økonomi- og Erhvervsudvalget / Kultur- og Fritidsudvalget
16	Børn og Familie	Børne- og Familieudvalget
17	Forsøgelse og beskæftigelse	Beskæftigelsesudvalget
18	Sundhed og Ældre	Social- og Sundhedsudvalget
19	Forebyggelse	Forebyggelsesudvalget
20	Administration m.m.	Økonomi- og Erhvervsudvalget
21	Renteindtægter	Økonomi- og Erhvervsudvalget
22	Renteudgifter	Økonomi- og Erhvervsudvalget
23	Kurstab/kursgevinster	Økonomi- og Erhvervsudvalget
24	Finansforskydninger	Økonomi- og Erhvervsudvalget
25	Afdrag på lån, langfristede tilgodehavender	Økonomi- og Erhvervsudvalget
26	Udlån, langfristede tilgodehavender	Økonomi- og Erhvervsudvalget
27	Afdrag på optagne lån	Økonomi- og Erhvervsudvalget
28	Optagne lån	Økonomi- og Erhvervsudvalget
29	Tilskud og udligning	Økonomi- og Erhvervsudvalget
30	Skatter	Økonomi- og Erhvervsudvalget

Driftsbevillinger

Byrådet meddeler en nettobevilling til hver af serviceområderne 1 - 20 og bruttobevillinger til serviceområderne 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29 og 30.

Serviceområderne 23 og 24 skal der ikke tages bevillingsmæssig stilling til, da disse poster indgår i budgettet med henblik på opfyldelse af den finansielle funktion, dvs. for at budgettet kan danne grundlag for byrådets vurdering og stillingtagen til, hvorledes den samlede kommunale aktivitet skal finansieres.

Budgetomplaceringer

Behandles i fagudvalg

Budgetomplacering inden for det enkelte serviceområde.

Budgetomplaceringer, foretaget af fagudvalgene, registreres af fagforvaltningerne.

Der må ikke foretages budgetomplaceringer af budgetbeløb, såfremt det strider mod overordnede mål fastsat af byrådet.

Indsatsområderne kan være fastlagt i såvel planer som bemærkninger til budgettet, eller ved konkret beslutning i den enkelte sag.

Behandles administrativt

Teknisk-administrative budgetomplaceringer inden for det enkelte serviceområde, eksempelvis omplaceringer grundet kontoplanændringer, omplaceringer på institutioner omfattet af økonomisk decentralisering kan foretages af den enkelte forvaltning. Tillægsbevillinger/budgetomplaceringer af beløb fra centrale puljer (f.eks. forsikringer, pensionsforsikringspulje, barselsudligningspulje, pulje vedr. fleks- og skånejob og lignende) kan ske mellem serviceområderne kan foretages uden byrådets godkendelse af Koncern Økonomi.

Byrådsbeslutninger:

Registreringer – tillægsbevillinger, genbevillinger og omplaceringer m.v. - af Byrådsbeslutninger foretages af Koncern Økonomi.

Overførselsadgang/låneadgang

Fagudvalgene har mulighed for at overføre eventuelle opsparede budgetbeløb inden for hvert serviceområde fra budgetåret til efterfølgende år. I forbindelse med Byrådets behandling af overførslen skal der foreligge en redegørelse fra fagudvalget for, hvad overførslen konkret skal anvendes til, og overførslen må ikke omfatte almindelige saldooverførsler.

Fagudvalgene har mulighed for, inden for hvert serviceområde, at ansøge om at indarbejde overførsler i første budgetår. Derved indarbejdes overførslen i det vedtagne budget og rammen udvides for det område, men kun i det pågældende år. Såfremt ansøgningen afvises, vil overførslerne blive ført tilbage i budgettet som "ordinære" overførsler (genbevillinger)

På områder omfattet af selvforvaltningsaftaler er der fri overførsel af mer- og mindreforbrug, således at Byrådet som hovedprincip ikke gør indgreb i en eventuel foretaget opsparing.

For de finansielle hovedkonti, 7 og 8, er der generelt ikke mulighed for at overføre opsparede budgetbeløb fra et år til et andet eller adgang til at låne af næste års budget.

Anlægsbevillinger

Hovedreglen for anlægsbevillinger er at Byrådet skal søges om særskilt anlægsbevilling til hvert enkelt anlægsprojekt. Anlægsbevillingen til etårige projekter, som er optaget i budgettets investeringsoversigt, kan bevilges i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Byrådet kan søges om en rammeanlægsbevilling når anlægsprojektet opfylder følgende forudsætninger:

- beløbsmæssigt mindre omfang.
- er nært beslægtede (samme projekttype)
- kan afsluttes inden for det pågældende budgetår eller udgør veldefinerede projekter.

Hvis ovennævnte tre betingelser ikke er opfyldt, skal byrådet søges om en særskilt anlægsbevilling til det enkelte projekt.

Når der skal "frigives" budgetbeløb vedr. udlån og låneoptagelse på serviceområderne 26 og 28, gælder de samme regler som ved frigivelse af anlægsbevillinger.

Det er en forudsætning for anlægsbevillingens udnyttelse, at der i budgettet er afsat rådighedsbeløb til afholdelse af de med anlægsarbejder forbundne udgifter og indtægter.

Budgetomplaceringer

Fagudvalgene kan foretage budgetomplacering mellem ikke-frigivne rådighedsbeløb inden for det enkelte serviceområde under forudsætning af, at projekternes iboende præmisser ikke ændres.

Ændring af et frigivet rådighedsbeløb skal godkendes af byrådet.

Overførselsadgang/låneadgang

Fagudvalgene kan overføre såvel uforbrugte ikke-frigivne rådighedsbeløb som uforbrugte rådighedsbeløb vedr. bevilgede anlæg under forudsætning af, at Byrådet godkender overførslen.

Fagudvalgene har ligeledes mulighed for, at låne af næste års budget under forudsætning af, at Byrådet godkender lånet. I forbindelse med Byrådets behandling af lånet skal der foreligge en redegørelse fra fagudvalget for, hvad lånet konkret skal anvendes til.

RESULTATOPGØRELSE

1.000 kr.	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
INDTÆGTER:				
30 Skatter	-3.629.850	-3.734.901	-3.842.282	-3.957.734
29 Generelle tilskud excl. besk.tilskud	-1.296.554	-1.226.959	-1.162.635	-1.084.537
29 Beskæftigelsestilskud	-141.492	-144.322	-147.208	-150.142
29 Udviklingsbidrag til regionerne	11.252	11.521	11.805	12.096
Skatter og generelle tilskud i alt	-5.056.644	-5.094.661	-5.140.320	-5.180.317

DRIFTSUDGIFTER:				
Økonomi- og Erhvervsudvalget:	542.370	538.121	537.047	543.341
08 Driftsselskaber	-442	-440	-440	-440
11 Idræt og fritid	3.473	3.959	3.948	3.938
15 Kultur	18.094	18.041	17.987	17.934
20 Administration mm	521.245	516.561	515.552	521.909
Teknik- og Miljøudvalget:	179.678	178.858	178.109	177.655
01 Byggemodning	-194	-194	-194	-194
03 Kommunale ejendomme mm	12.217	12.181	12.143	12.110
04 Grønne områder	28.632	28.198	28.291	28.203
05 Miljøforanstaltninger	3.854	3.841	3.829	3.817
08 Driftsselskaber	-2.221	-2.221	-2.217	-2.217
09 Trafik	137.390	137.053	136.257	135.936
Byplanudvalget:	5.666	664	662	660
03 Kommunale ejendomme mm	666	664	662	660
04 Grønne områder	5.000	0	0	0
Børne- og Familieudvalget:	1.430.223	1.389.040	1.376.463	1.373.307
10 Dagtilbud for børn	430.554	411.620	409.140	409.211
12 Folke- og ungdomsskoler	749.517	733.555	729.398	727.141
16 Børn og familie	250.152	243.865	237.925	236.955
Social- og Sundhedsudvalget:	962.799	960.076	956.999	953.853
13 Handicap	355.335	353.954	352.822	351.716
18 Ældre	607.464	606.122	604.177	602.137
Beskæftigelsesudvalget:	1.249.421	1.268.673	1.270.847	1.275.442
17 Forsørgelse og beskæftigelse	1.249.421	1.268.673	1.270.847	1.275.442
Kultur- og Fritidsudvalget:	181.017	179.801	179.274	178.735
11 Idræt og fritid	92.092	92.057	91.782	91.509
14 Biblioteker	39.567	39.144	39.041	38.923
15 Kultur	49.358	48.600	48.451	48.303
Forebyggelsesudvalget	284.356	284.384	284.731	284.716
19 Forebyggelse	284.356	284.384	284.731	284.716
Driftsudgifter i alt	4.835.530	4.799.617	4.784.132	4.787.709
Skønnede pris- og lønreguleringer (egen)	0	82.507	174.306	263.009
Driftsudgifter ialt	4.835.530	4.882.124	4.958.438	5.050.718

RENTER:				
21 Renteindtægter	-23.730	-23.845	-23.421	-23.037
22 Renteudgifter	17.180	16.404	16.132	15.844
Renter m.v. i alt	-6.550	-7.441	-7.289	-7.193

Resultat af skattefinansieret drift	-227.664	-219.978	-189.171	-136.792
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

1.000 kr.	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
-----------	-------------	-------------	-------------	-------------

ANLÆGSUDGIFTER:				
Økonomi- og Erhvervsudvalget:	3.286	1.764	1.764	1.764
02 Arealerhvervelser/salgsindtægter	1.127	1.127	1.127	1.127
15 Kultur	1.628	106	106	106
20 Administration mm	531	531	531	531
Teknik- og Miljøudvalget:	32.876	29.917	20.734	16.278
03 Kommunale ejendomme mm	9.009	2.986	2.986	2.463
04 Grønne områder	8.367	5.933	3.855	2.808
09 Trafik	15.500	20.998	13.893	11.007
Byplanudvalget:	14.033	9.517	5.394	1.143
03 Kommunale ejendomme mm	2.290	818	818	818
09 Trafik	11.743	8.699	4.576	325
Børne- og Familieudvalget:	89.913	103.213	57.972	59.254
10 Dagtilbud for børn	55.799	21.306	1.487	1.487
12 Folke- og ungdomsskoler	28.027	81.907	56.485	57.767
16 Børn og Familie	6.087	0	0	0
Social- og Sundhedsudvalget:	325	325	325	325
13 Handicap	0	0	0	0
18 Ældre og handicappede	325	325	325	325
Kultur- og Fritidsudvalget:	60.435	25.741	22.007	20.469
11 Idræt og fritid	54.783	20.109	21.631	20.109
14 Biblioteker	0	0	0	0
15 Kultur	5.652	5.632	376	360
Anlægsudgifter ialt	200.868	170.477	108.196	99.233
Skønnede pris- og lønreguleringer	0	3.518	5.779	5.718
Anlægsudgifter i alt	200.868	173.995	113.975	104.951
JORDFORSYNING:				
Byggemodning - TMU	33.531	37.165	45.827	39.984
Salgsindtægter - ØKE	-35.060	-50.803	-40.430	-39.818
Skønnede pris- og lønreguleringer	0	-227	173	8
Jordforsyning netto	-1.529	-13.865	5.570	174
Resultat af skattefinansieret område	-28.325	-59.848	-69.626	-31.667
FORSYNINGSVIRKSOMHEDER:				
07 Renovation - drift	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
07 Renovation - anlæg	7.084	8.157	10.693	548
Udgifter ialt	3.584	4.657	7.193	-2.952
Skønnede pris- og lønreguleringer	0	75	232	-227
Forsyningsvirksomhed i alt	3.584	4.732	7.425	-3.179
Resultat af drift og anlæg	-24.741	-55.116	-62.201	-34.846
LIKVIDITETSPAVIRKNING:				
Resultat jf. ovenfor	-24.741	-55.116	-62.201	-34.846
28 Optagelse af lån	-6.000	-10.000	-10.000	-10.000
27 Afdrag på optagne lån	46.959	47.963	49.850	50.947
Ændringer af kortfristede tilgodehavender og gæld samt langfristede tilgodehavender (øvrige finansforskydninger):				
24 Finansforskydninger	1.300	34.901	34.901	34.901
25 Afdrag på udlån, langfristede tilgodehavender	-460	-469	-477	-484
26 Udlån, langfristede tilgodehavender	-10.079	-10.080	-11.296	-11.296
ÆNDRING AF LIKVIDITET	6.979	7.199	777	29.222

Hovedoversigt til budget

Tekst (beløb i 1.000 kr.)	Budget 2016		Budgetoverslag 2017		Budgetoverslag 2018		Budgetoverslag 2019	
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt
A. DRIFTSVIRKSOMHED								
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	176.914	-97.389	177.256	-97.387	174.251	-97.387	176.158	-97.387
Heraf refusion	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Forsyningsvirksomheder m.v.	69.180	-72.680	69.180	-72.680	69.179	-72.679	69.179	-72.679
2. Transport og infrastruktur	161.675	-17.065	156.336	-17.063	155.542	-17.065	155.221	-17.065
3. Undervisning og kultur	1.126.842	-119.710	1.108.557	-123.638	1.103.031	-122.589	1.100.445	-122.589
Heraf refusion	0	-3.196	0	-3.196	0	-3.196	0	-3.196
4. Sundhedsområdet	370.000	-1.022	370.043	-1.022	370.280	-892	370.280	-892
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.640.127	-908.891	3.633.862	-904.595	3.624.625	-903.718	3.625.145	-903.718
Heraf refusion	0	-394.178	0	-394.175	0	-394.173	-394.173	-395.036
6. Fællesudgifter og administration m.v	562.541	-58.492	556.308	-59.040	555.730	-57.676	559.787	-57.676
A. Driftsvirksomhed i alt	6.107.279	-1.275.249	6.071.542	-1.275.425	6.052.638	-1.272.006	6.056.215	-1.272.006
Heraf refusion	0	-397.374	0	-397.371	0	-397.369	-394.173	-398.232
B. ANLÆGSVIRKSOMHED								
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	88.730	-39.431	70.580	-53.245	81.729	-47.437	92.577	-65.086
1. Forsyningsvirksomheder m.v.	7.084	0	8.157	0	10.693	0	548	0
2. Transport og infrastruktur	28.733	-1.490	32.183	-2.486	18.469	0	11.332	0
3. Undervisning og kultur	58.026	0	87.645	0	58.489	0	58.233	0
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	64.240	0	21.631	0	1.812	0	1.812	0
6. Fællesudgifter og administration m.v	531	0	531	0	531	0	531	0
B. Anlægsvirksomhed i alt	247.344	-40.921	220.727	-55.731	171.723	-47.437	165.033	-65.086
Skønnede pris- og lønstigninger	0	0	98.753	-12.880	207.563	-27.073	308.784	-40.276
vedr. hovedkonto 0-6 (netto)	0	0	98.753	-12.880	207.563	-27.073	308.784	-40.276
C. RENTER (7.05 - 7.78)	17.180	-23.730	16.404	-23.845	16.132	-23.421	15.844	-23.037
D. FINANSFORSKYDNINGER								
Forøgelse i likvide aktiver (8.01 - 8.11)	0	0	0	0	0	0	0	0
Øvrige balanceforskydninger (8.25 - 8.52)	-8.639	-600	24.952	-600	23.728	-600	23.721	-600
D. Finansforskydninger i alt	-8.639	-600	24.952	-600	23.728	-600	23.721	-600
E. AFDRAG PÅ LÅN (8.63 - 8.78)	46.959	0	47.963	0	49.850	0	50.947	0
SUM (A + B + C + D + E)	6.410.123	-1.340.500	6.480.341	-1.368.481	6.521.634	-1.370.537	6.620.544	-1.401.005
F. FINANSIERING								
Forbrug af likvide aktiver (8.01 - 8.11)	0	-6.979	0	-7.199	0	-777	0	-29.222
Optagne lån (8.63 - 8.78)	0	-6.000	0	-10.000	0	-10.000	0	-10.000
Tilskud og udligning (7.80 - 7.86)	75.056	-1.501.850	76.565	-1.436.325	78.177	-1.376.215	79.832	-1.302.415
Refusion af købsmoms (7.87)	0	0	0	0	0	0	0	0
Skatter (7.90 - 7.96)	276	-3.630.126	282	-3.735.183	289	-3.842.571	296	-3.958.030
F. Finansiering i alt	75.332	-5.144.955	76.847	-5.188.707	78.466	-5.229.563	80.128	-5.299.667
BALANCE	6.485.455	-6.485.455	6.557.188	-6.557.188	6.600.100	-6.600.100	6.700.672	-6.700.672

Sammendrag af budget

Tekst (beløb i 1.000 kr.)	Budget 2016		Budgetoverslag 2017		Budgetoverslag 2018		Budgetoverslag 2019	
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt
A. DRIFTSVIRKSOMHED (incl. refusion)								
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger								
Jordforsyning	2.172	-2.366	2.172	-2.366	2.172	-2.366	2.172	-2.366
Fast ejendomme	17.883	-8.904	16.862	-8.902	15.842	-8.903	15.822	-8.903
Fritidsområder	99.397	-79.911	98.964	-79.911	99.059	-79.910	98.971	-79.910
Fritidsfaciliteter	32.281	-4.841	31.992	-4.841	31.718	-4.841	31.445	-4.841
Naturbeskyttelse	430	0	430	0	430	0	430	0
Vandløbsvæsen	6.553	-58	6.552	-58	6.553	-58	6.553	-58
Miljøbeskyttelse	4.695	0	4.682	0	4.670	0	4.658	0
Diverse udgifter og indtægter	1.214	-1.309	1.214	-1.309	1.214	-1.309	1.214	-1.309
Redningsberedskab	12.289	0	14.388	0	12.593	0	14.893	0
Refusion i alt	0	0	0	0	0	0	0	0
Hovedkonto 0 i alt	176.914	-97.389	177.256	-97.387	174.251	-97.387	176.158	-97.387
1. Forsyningsvirksomheder m.v.								
Affaldshåndtering	69.180	-72.680	69.180	-72.680	69.179	-72.679	69.179	-72.679
Hovedkonto 1 i alt	69.180	-72.680	69.180	-72.680	69.179	-72.679	69.179	-72.679
2. Transport og infrastruktur								
Fælles funktioner	2.463	-1.539	2.462	-1.537	2.462	-1.539	2.462	-1.539
Kommunale veje	102.835	-903	97.499	-903	97.264	-903	96.943	-903
Kollektiv trafik	56.377	-14.623	56.375	-14.623	55.816	-14.623	55.816	-14.623
Hovedkonto 2 i alt	161.675	-17.065	156.336	-17.063	155.542	-17.065	155.221	-17.065
3. Undervisning og kultur								
3.01 Folkeskoler	604.519	-24.889	589.969	-24.764	586.211	-24.764	583.954	-24.764
3.02 Fællesudgifter	292	-138	292	-138	292	-138	292	-138
3.03 Syge- og hjemmeundervisning	0	0	0	0	0	0	0	0
3.04 PPR - pædagogisk/psykologisk rådgiv.	10.796	0	10.795	0	10.795	0	10.795	0
3.05 Skolefritidsordninger	56.377	-13.055	50.616	-13.055	50.617	-13.056	50.617	-13.056
3.06 Befordring af elever i grundskolen	6.851	0	6.851	0	6.852	0	6.852	0
3.07 Specialundervisning i regionale tilbud	2.468	0	2.468	0	2.468	0	2.468	0
3.08 Kommunale specialskoler	113.852	-50.986	117.434	-54.898	117.438	-54.899	117.438	-54.899
3.10 Bidrag til statslige og private skoler	54.291	0	54.528	0	54.123	0	54.123	0
3.12 Efterskoler og ungdomskostskoler	26.484	0	26.484	0	26.484	0	26.484	0
3.14 Ungdommens uddannelsesvejledning	2.790	0	7.190	0	7.190	0	7.190	0
3.17 Specialpædagogisk bistand til voksne	1.708	0	1.708	0	1.708	0	1.708	0
Folkeskolen m.m. i alt	880.428	-89.068	868.335	-92.855	864.178	-92.857	861.921	-92.857
Ungdomsuddannelser	26.768	-3.514	22.067	-3.652	22.067	-3.653	22.067	-3.653
Folkebiblioteker	54.942	-15.375	54.522	-15.378	53.367	-14.326	53.249	-14.326
Kulturel virksomhed	67.403	-824	66.592	-824	66.389	-824	66.188	-824
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	97.301	-7.733	97.041	-7.733	97.030	-7.733	97.020	-7.733
Refusion i alt	0	-3.196	0	-3.196	0	-3.196	0	-3.196
Hovedkonto 3 i alt	1.126.842	-119.710	1.108.557	-123.638	1.103.031	-122.589	1.100.445	-122.589
4. Sundhedsområdet								
Sundhedsudgifter mv.	370.000	-1.022	370.043	-1.022	370.280	-892	370.280	-892
Hovedkonto 4 i alt	370.000	-1.022	370.043	-1.022	370.280	-892	370.280	-892
5. Sociale opgaver og beskæftigelse								
5.10 Dagtilbud, fælles formål	70.349	-12.720	87.569	-12.720	85.090	-12.720	85.161	-12.720
5.11 Dagpleje	93.644	-23.968	91.344	-23.968	91.343	-23.966	91.343	-23.966
5.13 Integrerede institutioner	321.070	-91.000	297.991	-91.000	297.991	-91.000	297.976	-91.000
5.14 Daginstitutioner	51.696	-13.983	45.680	-13.983	45.678	-13.982	45.678	-13.982
5.17 Særlige dagtilbud og særlige klubber	0	0	0	0	0	0	0	0
5.19 Tilskud til puljeordninger og private klubber mv.	14.773	0	14.773	0	14.772	0	14.772	0
Dagtilbud til børn og unge i alt	551.532	-141.671	537.357	-141.671	534.874	-141.668	534.930	-141.668
Tilbud til børn med særlige behov	255.980	-73.777	250.359	-73.415	244.411	-73.414	243.441	-73.414
5.30 Ældreboliger	39.416	-67.634	39.416	-67.634	39.416	-67.634	39.416	-67.634
5.32 Pleje og omsorg af ældre og handicap.	654.013	-145.697	649.620	-143.115	646.951	-143.113	643.177	-143.113
5.33 Forebyg. Indsats ældre og handicappede	211.060	-2.363	210.130	-2.088	208.977	-1.428	209.591	-1.428
5.34 Plejehjem og beskyttede boliger	454	-342	454	-342	454	-342	454	-342
5.35 Hjælpe midler og boligindretninger m.v.	44.127	-3.409	44.127	-3.409	44.127	-3.409	44.127	-3.409
5.37 Plejervejleder ved pasning af døende	2.593	0	2.593	0	2.593	0	2.593	0
Tilbud til ældre og handicappede i alt	951.663	-219.445	946.340	-216.588	942.518	-215.926	939.358	-215.926
Rådgivning	36.241	-18.135	35.327	-17.217	35.328	-17.217	35.328	-17.217
Tilbud til voksne med særlige behov	224.133	-33.072	224.692	-32.916	225.534	-32.707	225.533	-32.707
5.60 Introduktionsprogram	44.959	-15.419	44.959	-15.419	44.959	-15.419	44.959	-15.419
5.61 Introduktionsydelse	52.390	0	59.907	0	50.278	0	29.546	0
5.65 Repatriering	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbud til udlændinge i alt	97.349	-15.419	104.866	-15.419	95.237	-15.419	74.505	-15.419
Førtidspension og personlige tillæg	412.803	0	413.524	0	414.196	0	430.985	0

Tekst (beløb i 1.000 kr.)	Budget 2016		Budgetoverslag 2017		Budgetoverslag 2018		Budgetoverslag 2019	
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt
5.71 Sygedagpenge	180.603	-3.480	180.603	-3.480	180.603	-3.480	180.603	-3.480
5.72 Sociale formål	24.197	-860	24.155	-860	24.155	-860	24.155	-860
5.73 Kontanthjælp	218.746	-4.653	218.746	-4.653	218.746	-4.653	218.746	-4.653
5.76 Boligydelse til pensionister	35.764	0	35.764	0	35.764	0	35.764	0
5.77 Boligsikring	32.115	0	32.115	0	32.115	0	32.115	0
5.78 Dagpenge til forsikrede ledige	119.498	0	119.498	0	119.498	0	119.498	0
5.79 Særlig uddannelsesordning m.v.	3.002	0	1.531	0	0	0	0	0
Kontante ydelser i alt	613.925	-8.993	612.412	-8.993	610.881	-8.993	610.881	-8.993
Revalidering, Ressourceforløb og Fleksjob	328.524	-373	341.008	-373	353.670	-373	362.208	-373
5.90 Driftsudgifter til beskæftigelsesindsatsen	72.632	-1.332	72.632	-1.332	72.631	-1.332	72.631	-1.332
5.91 Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	37.348	0	37.348	0	37.348	0	37.348	0
5.95 Løntilskud til ledige ansat i kommuner	0	0	0	0	0	0	0	0
5.96 Servicejob	0	0	0	0	0	0	0	0
5.97 Seniorjob til personer o/55 år	18.175	0	18.175	0	18.175	0	18.175	0
5.98 Beskæftigelsesordninger	34.069	-2.496	34.069	-2.496	34.069	-2.496	34.069	-2.496
Arbejdsmarkedsforanstaltninger i alt	162.224	-3.828	162.224	-3.828	162.223	-3.828	162.223	-3.828
Støtte til frivilligt socialt arbejde m.v.	5.753	0	5.753	0	5.753	0	5.753	0
Refusion i alt	0	-394.178	0	-394.175	0	-394.173	0	-394.173
Hovedkonto 5 i alt	3.640.127	-908.891	3.633.862	-904.595	3.624.625	-903.718	3.625.145	-903.718
6. Fællesudgifter og administration m.v.								
Politisk organisation	14.584	0	14.914	0	12.770	0	14.585	0
Administrativ organisation	448.982	-58.346	437.574	-58.894	434.140	-57.530	432.632	-57.530
Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	14.327	-146	14.172	-146	14.172	-146	12.922	-146
Lønpuljer	84.648	0	89.648	0	94.648	0	99.648	0
Hovedkonto 6 i alt	562.541	-58.492	556.308	-59.040	555.730	-57.676	559.787	-57.676
A. DRIFTSVIRKSOMHED I ALT	6.107.279	-1.275.249	6.071.542	-1.275.425	6.052.638	-1.272.006	6.056.215	-1.272.006
B. ANLÆGSVIRKSOMHED								
0. Byudvikling, bolig og miljøforanstaltninger								
Jordforsyning	37.100	-37.502	40.734	-53.245	53.961	-47.437	66.379	-65.086
Faste ejendomme	11.199	-1.929	3.804	0	3.804	0	3.281	0
Fritidsområder	4.270	0	3.685	0	2.670	0	1.623	0
Fritidsfaciliteter	32.064	0	20.109	0	20.109	0	20.109	0
Naturbeskyttelse	3.454	0	1.605	0	542	0	542	0
Vandløbsvæsen	643	0	643	0	643	0	643	0
Redningsberedskab	0	0	0	0	0	0	0	0
Hovedkonto 0 i alt	88.730	-39.431	70.580	-53.245	81.729	-47.437	92.577	-65.086
1. Forsyningsvirksomheder m.v.								
Affaldshåndtering	7.084	0	8.157	0	10.693	0	548	0
Hovedkonto 1 i alt	7.084	0	8.157	0	10.693	0	548	0
2. Transport og infrastruktur								
Fælles funktioner	0	0	4.076	0	0	0	0	0
Kommunale veje	28.733	-1.490	28.107	-2.486	18.469	0	11.332	0
Hovedkonto 2 i alt	28.733	-1.490	32.183	-2.486	18.469	0	11.332	0
3. Undervisning og kultur								
Folkeskolen	50.746	0	81.907	0	58.007	0	57.767	0
Folkebiblioteker	0	0	0	0	0	0	0	0
Kulturel virksomhed	7.280	0	5.738	0	482	0	466	0
Hovedkonto 3 i alt	58.026	0	87.645	0	58.489	0	58.233	0
5. Sociale opgaver og beskæftigelse								
Dagtilbud for børn	55.799	0	21.306	0	1.487	0	1.487	0
Ældreboliger	0	0	0	0	0	0	0	0
Pleje og omsorg af ældre og handicap.	325	0	325	0	325	0	325	0
Tilbud til ældre og handicappede i alt	56.124	0	21.631	0	1.812	0	1.812	0
Tilbud til voksne med særlige behov	8.116	0	0	0	0	0	0	0
Hovedkonto 5 i alt	64.240	0	21.631	0	1.812	0	1.812	0
6. Fællesudgifter og administration m.v.								
Administrativ organisation	531	0	531	0	531	0	531	0
Hovedkonto 6 i alt	531	0	531	0	531	0	531	0
B. ANLÆGSVIRKSOMHED I ALT	247.344	-40.921	220.727	-55.731	171.723	-47.437	165.033	-65.086
Pris- og lønstigninger vedr. hovedkonti 0-6	0	0	98.753	-12.880	207.563	-27.073	308.784	-40.276
7. Renter og finansiering								
Hovedkonto 7 i alt	92.512	-5.155.706	93.251	-5.195.353	94.598	-5.242.207	95.972	-5.283.482
8. Finansforskydninger og afskrivninger								
Hovedkonto 8 i alt	38.320	-13.579	72.915	-17.799	73.578	-11.377	74.668	-39.822
BALANCE	6.485.455	-6.485.455	6.557.188	-6.557.188	6.600.100	-6.600.100	6.700.672	-6.700.672

Artsoversigt til budget

Hele 1.000 kr.	Budget 2016	
	Udgifter	Indtægter
1 Lønninger	2.520.602	
1.1 Lønninger	2.516.643	
1.5 Kursusgodtgørelse m.v.	-280	
1.6 Personalforsikringer	16.709	
1.8 Løntilskud mv.	-12.470	
2 Varekøb	248.937	
2.2 Fødevarer	18.973	
2.3 Brændsel og drivmidler	81.525	
2.6 Køb af jord og bygninger	10	
2.7 Anskaffelser	6.759	
2.9 Øvrige varekøb	141.670	
4 Tjenesteydelser m.v.	1.967.270	
4.0 Tjenesteydelser uden moms	633.983	
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	342.743	
4.6 Betalinger til staten	215.116	
4.7 Betalinger til kommuner	164.073	
4.8 Betalinger til regioner	338.312	
4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.	273.043	
5 Tilskud og overførsler	1.617.814	
5.1 Tjenestemandspensioner m.v.	11.748	
5.2 Overførsler til personer	1.420.227	
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	185.839	
6 Finansudgifter	130.832	
6 Finansudgifter	130.832	
7 Indtægter		-886.731
7.1 Egne huslejeindtægter		-79.753
7.2 Salg af produkter og ydelser		-329.746
7.6 Betalinger fra staten		-5.888
7.7 Betalinger fra kommuner		-272.467
7.8 Betalinger fra regioner		-11.030
7.9 Øvrige indtægter		-187.847
8 Finansindtægter		-5.598.724
8.0 Finansindtægter		-3.667.435
8.6 Statstilskud		-1.931.289
Total	6.485.455	-6.485.455

